

اتحادیه اروپا: تحریم‌های ایران لغو می‌شوند

وزیران خارجه اتحادیه اروپا اعلام کردند که تحریم‌های این اتحادیه که در برنامه اقدام مشترک آمده است بعد از اجرای تعهدات ایران با آژانس برداشته می‌شود.

ظریف در تماس تلفنی کری، از اقدام اخیر آمریکا انتقاد کرد

وزیران خارجه اتحادیه اروپا اعلام کردند که تحریم‌های این اتحادیه که در "برنامه اقدام مشترک" آمده است بعد از اجرای تعهدات ایران با آژانس برداشته می‌شود.

به گزارش ایسنا، سایت رسمی اتحادیه اروپا در بیانیه‌ای درباره نشست دیروز شورای وزیران اتحادیه برای بررسی مساله ایران اعلام کرد: این شورا از موفقیت به دست آمده اخیر در مذاکرات گروه 3+3 به ریاست رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا و برنامه اقدام مشترک در ژنو استقبال می‌کند.

این توافق نشانه‌ای مبنی بر تعهد تمامی طرف‌ها برای اعتمادسازی، کاهش تنش‌ها و ادامه تلاش‌های دیپلماتیک به منظور دستیابی به یک راه‌حل جامع برطرف کردن نگرانی‌های بزرگ درباره فعالیت‌های هسته‌ای ایران است.

در ادامه این بیانیه آمده است: ایران باید تعهدات خود را با حسن‌نیت اجرا کند و شورا هم متعهد می‌شود گام‌های لازم را برداشته و آن دسته از تحریم‌های اتحادیه اروپا که در برنامه اقدام مشترک آمده است، بعد از اجرای تعهدات ایران با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی و بر اساس توصیه کاترین اشتون، نماینده عالی اتحادیه اروپا برداشته شوند.

گفتگوی دکتر ظریف با واشنگتن پست

وزیر امور خارجه کشورمان با اشاره به مشکلاتی که هفته گذشته در مذاکرات هسته‌ای پیش آمد، خاطرنشان کرد که ایران 100 درصد به توافق نهایی جامع متعهد است و در عین حال راه پریپیچ‌وخمی با چانه‌زنی‌های دشوار پیش‌روی دوطرف قرار دارد.

به گزارش ایسنا متن کامل گفتگوی یکساعته محمد جواد ظریف با دیوید ایگناتوس، خبرنگار روزنامه واشنگتن پست چنین است:

* بگذارید با اشاره به وضع مذاکرات شروع کنم. پس از این که هیات شما روز جمعه مذاکرات فنی در وین را ترک کرد، همکارانم عباس عراقچی گفت که اقدام آمریکا برای تقویت اعمال تحریم‌های موجود خلاف روح توافق ژنو است و افزود که ایران در حال بررسی "یک پاسخ مناسب" است. آیا می‌توانید توضیح دهید که به عقیده شما موضع ایران چگونه باید باشد؟

ما باطمینان از این که این پروسه که به شجاعت زیادی از جانب ما برای رسیدن به این توافق نیاز داشت، آغاز کردیم، به یک نتیجه رضایتبخش که همه الزامات توافق موقتی ژنو را رعایت می‌کند متعهد هستیم. یعنی این که در ایران برنامه غنی‌سازی داشته باشیم و در عین حال نگرانی‌ها و محدودیت‌های اعمال شده توسط جامعه بین‌المللی رفع شود. این هدف ماست. از آنجا که ما معتقدیم برنامه‌مان منحصر برای مقاصد صلح‌آمیز است، قصد نداریم هیچگونه شک و تردیدی درباره ماهیت منحصر صلح‌آمیز برنامه‌مان باقی بگذاریم. بنابراین از طرف ما، معتقدیم که رسیدن به توافق بسیار آسان است. البته برای رسیدن به آن به اراده سیاسی جدی و حسن‌نیت نیاز است.

اکنون اظهاراتی از واشنگتن شنیده می‌شود. ما می‌دانیم که تهران و واشنگتن و سایر اعضای گروه 5+1 (آمریکا، انگلیس، روسیه، فرانسه، چین و آلمان) جوامع یکپارچه‌ای نیستند. حتی حکومت‌های یکپارچه‌ای نیستند. ما دیدگاه‌های مختلفی در ایران داریم. برخی از آنها با صراحت و شدت توسط مخالفان توافق ابراز شده است تا جایی که حتی برخی از آنها خواستار کنار گذاشتن من شده‌اند. به عقیده من این در یک جامعه دموکرات که در آن نیروهای مختلف، دیدگاه‌های سیاسی مختلف و شاخه‌های مختلف دولتی که برای بررسی و ایجاد تعادل در اعمال قدرت سیاسی عمل می‌کنند، عادی است. همین درباره آمریکا صدق می‌کند. من فکر می‌کنم کاملاً طبیعی است که قانونگذاران آمریکایی نگران باشند.

ما همه امیدواریم که هم مخالفان ما و هم مخالفان شما در آمریکا بیش از هرچیزی به فکر امنیت ملی کشورشان باشند. من

این را درباره هردو طرف می‌گویم و فقط روی یکی متمرکز نیستیم، ولی معتقدم که به دلیل سیاست بخش‌های مختلف داخل آمریکا و سلطه‌گری سیاست‌های آنها، گاهی منافع ملی در این پروسه اشتباه گرفته می‌شود؛ ولی این چیزی نیست که من باید بگویم. این یک مساله داخلی برای آمریکاست و معتقدم مردم و دولت آمریکا به خوبی از پس حل آن برمی‌آیند. ولی وقتی صداهایی از داخل دولت می‌شنوی که منطق مذاکرات را زیر سؤال می‌برد، این غیرقابل تحمل می‌شود، چه نقض مفاد طرح اقدام ژنو باشد و چه نباشد. ولی اگر اظهاراتی شنیده شود که با هدف مذاکرات تضاد دارد و از داخل دولت به گوش می‌رسد، این نتیجه بسیار معکوس خواهد داشت.

بنابراین ما باید توجه شرکای مذاکراتی‌مان را با شدیدترین لحن به این مساله جلب کنیم و فکر می‌کنم ما این کار را کردیم. این به آن مفهوم نیست که مذاکرات مرده است. این یعنی مذاکرات به مانعی برخورد کرده است. همانطور که مارک تواین گفته است، خبر مرگ آن شدیداً اغراق شده است.

بنابراین معتقدم که باید ارزیابی مجددی درباره آنچه می‌خواهیم انجام دهیم، داشته باشیم. همه باید این کار را بکنند؛ با این دیدگاه که این موانع باید برداشته شود تا بتوانیم پیش برویم، به میز مذاکرات بازگردند. ما این کار را با حسن‌نیت انجام می‌دهیم، با اراده سیاسی و عزم راسخ نه فقط برای اجرای اولین گام بلکه برای رسیدن به توافق نهایی در کمترین زمان ممکن که به عقیده ما به نفع همگان است و هرگونه تلاشی برای اختلال در آن باید متوقف شود، زیرا نتیجه منفی خواهد داشت.

* آیا توضیحی از دولت آمریکا درباره معنا و هدف اظهارات دیوید کوهن، وزیر خزانه‌داری آمریکا که فکر می‌کنم منظورتان از اظهارات دولتی همان بود، دریافت کرده‌اید؟

ما گفتگوهای تلفنی داشته‌ایم. بگذارید این طور بگویم، ما تماس‌هایی با اعضای گروه 5+1 داشتیم و در چند روز گذشته درباره این مساله صحبت کرده‌ایم و من فکر می‌کنم این گفتگوها ادامه خواهد داشت. این اولین باری نیست که لازم دیده‌ایم که هم در گفتگوهای علنی و هم در گفتگوهای خصوصی در حاشیه مذاکرات با گروه 5+1 شرکت کنیم. این بدون شک یک مورد از آنهاست. من با مقامات آمریکایی و همچنین سایر مقامات گروه 5+1 و کاترین اشتون (رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا) صحبت کرده‌ام و همه دنبال احتمالاتی برای حرکت به جلو هستند.

* آیا آمریکایی‌ها چیزی گفته‌اند که نگرانی شما درباره این که اظهارات کوهن "روح ژنو" را خدشه‌دار کرده است، را برطرف کرده باشد؟

ترجیح می‌دهم گفتگوهای خصوصی، خصوصی باقی بمانند. دوست ندارم درگیر دیپلماسی عمومی شوم. اما چیزی که می‌توانم بگویم این که ما در گفتگوها برای اطمینان از این که همه به ژنو متعهد هستند، شرکت داریم. چیزی که من از جان کری و خانم اشتون شنیده‌ام این است که آنها به نهایی کردن زودهنگام پروسه ژنو با هدف رسیدن به یک توافق جامع متعهد هستند. من در این هدف شریکم. من مطمئنم که ما در مسیرمان به موانع دیگری بر خواهیم خورد. این یک پروسه بسیار دشوار است (نه به این دلیل که رسیدن به هدف آن دشوار است، بلکه به دلیل این که مدالیته‌های رسیدن به هدف دشوار هستند)، زیرا در ایران فقدان اعتماد وجود دارد، مردم و دولت ایران نسبت به نیت طرف مقابل شک دارند و آنها هم نگرانی‌هایی درباره نیت ما دارند. بنابراین این پروسه دشوار خواهد بود. مسیر پریچ و خمی را پیش‌رو داریم. متأسفانه نیروهای بسیار قوی وجود دارند که سعی می‌کنند در این پروسه اختلال ایجاد کنند. ما باید از این مساله آگاه باشیم و باید با ذهن باز عمل کنیم.

* فقط می‌خواهم شفاف‌سازی کنم: شما گفتید که با کری و اشتون گفتگو کردید و احتمالاً منظورتان گفتگوهای اخیر بود. درست است؟

ما هرگز ارتباطات را قطع نکردیم و گفتگوهای انجام شده است.

* پس از اظهارات کوهن، به نظر می‌رسد که کری به شفاف‌سازی آن کمک کرد که این به شما اطمینان می‌دهد.

من سخنگوی آقای کری نیستم. می‌توانم بگویم که ارتباطاتی برقرار کردیم. سرگئی لاوروف (وزیر امور خارجه روسیه) به اینجا (ایران) آمده بود و ما مذاکراتی طولانی داشتیم.

* چه زمانی؟

چهارشنبه (11 دسامبر) من با خانم اشتون، هم قبل و هم بعد از چهارشنبه گفتگو کردم. من با سایرین از جمله کری گفتگو کردم.

یا شاید باید بگویم آنها با من ارتباط برقرار کردند.

* باراک اوباما (رئیس جمهوری آمریکا) هفته گذشته در سخنرانی‌اش در نهاد سابان در واشنگتن گفت که احتمال رسیدن به یک توافق قابل قبول و یک راه‌حل جامع را 50-50 می‌داند. کنجکاوم بدانم ارزیابی شما چیست و آیا فکر می‌کنید این یک ارزیابی منصفانه است یا ناامید کننده؟

همانطور که گفتم به عقیده من رسیدن به یک توافق چندان دشوار نیست، زیرا هدف اصلی چیزی نیست که مجادله آمیز باشد. این مسیر پرپیچ و خم خواهد بود و بسته به اراده سیاسی طرف‌های دخیل در آن و تأثیر سیاست‌های نهادهایی که در این مذاکرات حضور داشته‌اند، ممکن است به توافق برسیم یا نرسیم. من نمی‌توانم عددی برای آن تعیین کنم. من اهل قمار نیستم، بنابراین نمی‌توانم رقمی روی آن بگذارم. ولی ما با هدف حل 100 درصدی این موضوع این پروسه را آغاز کردیم. ولی ما همیشه محدودیت‌های خود را داریم. هرکسی نگرانی‌هایی دارد که باید رفع شود و ما برای حل نگرانی‌های معقول آماده‌ایم.

* اجازه بدهید درباره مسائل مشخصی که هم توسط اوباما و هم توسط مقامات دولتی مطرح شده است صحبت کنم. توافق موقتی می‌گوید که تحت راه‌حل "جامع" ایران حق برنامه هسته‌ای غیرنظامی تحت معاهده منع گسترش تسلیحات هسته‌ای (ان.پی.تی) را دارد و در بخش دیگری می‌گوید که راه‌حل جامع شامل توانایی غنی‌سازی تحت محدودیت‌ها و شفافیت‌ها خواهد بود. بنابراین چیزی که مقامات آمریکایی می‌گویند این است که این پایه و اساس (توافق) است. ولی ما فکر می‌کنیم که راکتور آب سنگین اراک و هر راکتور آب سنگین دیگری انسجامی با نیازهای یک برنامه غیرنظامی ندارد؛ ما فکر می‌کنیم که 19 هزار سانتریفیوژ انسجامی با یک برنامه غیرنظامی محدود که در توافق ژنو شرح داده شد ندارد؛ ما فکر می‌کنیم که تأسیسات مستحکم شده در داخل یک کوه در فردو انسجامی با یک برنامه غیرنظامی محدود ندارد. سؤال این است: در اطمینان دادن به گروه 5+1 درباره اینکه ایران به دنبال یک برنامه غیرنظامی محدود است، آیا شما آماده مذاکره درباره محدودیت‌ها در زمینه نکاتی که گفتم هستید؟

تکرار می‌کنم، من باور ندارم که ما لازم است به طور علنی مذاکره کنیم. مذاکرات بهتر است به صورت خصوصی صورت بگیرد. ولی بگذارید به حقایقی در این زمینه اشاره کنم. اول این که این گفتگوها بر مبنای چند اصول قرار دارند که باراک اوباما در نامه‌هایش هم به رهبر معظم ایران و هم به حسن روحانی (رئیس جمهوری ایران) مطرح کرد. منظور از این اصول، اصل برابری، احترام متقابل و منافع دوجانبه است. بنابراین ما باید این مذاکرات را براساس این اصول انجام دهیم. یعنی باید به درک متقابل برسیم و سعی نکنیم چیزی را تحمیل کنیم. همانطور که می‌دانید ایرانیان هرگز دستورات نیروهای خارجی را نپذیرفته‌اند و این مساله هم از این قاعده مستثنی نیست. فشاری که اعمال شده است و آمادگی زندگی کردن با این فشار نشان‌دهنده خودداری ایران از پذیرش فشار و ارباب است. بنابراین اصل برابری مساله مهمی برای ماست.

* منظورتان از اصل برابری چیست؟ یک توضیح ساده ارائه کنید.

یک توضیح ساده این است که ما درصدد تحمیل این که یک راه‌حل باید چگونه باشد به آنها برنخواهیم آمد و علاوه بر آن راه‌حلی را که آنها به ما تحمیل کنند نخواهیم پذیرفت. ما قرار است نگرانی‌ها درباره این که ایران سلاح هسته‌ای تولید نمی‌کند یا شرایطی را ایجاد نمی‌کند که نگرانی‌هایی درباره یک برنامه هسته‌ای تسلیحاتی ایجاد کند را رفع کنیم. راه‌های زیادی برای حل این مساله وجود دارد و ما به آنها خواهیم پرداخت.

اصل دوم که باید در ذهن نگهداشته شود این که اگر بخواهید در هر مذاکره‌ای به توافق برسید باید از دیدگاه طرف مقابل به مشکلات نگاه کنید. نه فقط از دیدگاه خودتان. من همه را دعوت می‌کنم از دیدگاه ما به این مشکل نگاه کنند. در آن صورت احتمالاً یک راه‌حل ساده‌تر خواهیم یافت. من آماده‌ام که از دیدگاه شما یعنی از دیدگاه غرب به این موضوع نگاه کنم.

بیا بیا از غنی‌سازی شروع کنیم. ایران تصمیم نگرفت غنی‌سازی کند. ایران مجبور شد غنی‌سازی کند، زیرا ما سهمی در کنسرسیومی در فرانسه به نام "یورودیف" داشتیم که هزینه آن را کامل پرداخت کرده بودیم، ولی نتوانستیم حتی یک گرم اورانیوم غنی شده حتی برای راکتور تحقیقاتی‌مان که تحت برنامه "اتم‌ها برای صلح" آیزنهاور (رئیس جمهوری پیشین آمریکا) ساخته شده بود، دریافت کنیم. ما تصمیم گرفتیم اورانیوم را تا 20 درصد غنی‌سازی کنیم. ما را تحت ارباب قرار دادند، به ما توهین کردند و آن قدر این طرف و آن طرف کشاندند که گفتیم خودمان این کار را خواهیم کرد: چنین رفتاری را از جانب کسی تحمل نخواهیم کرد!

این به این مفهوم نیست که اگر آنها اکنون به ما سوخت بدهند، ما آن را خواهیم پذیرفت، زیرا این سرمایه‌گذاری را در داخل انجام داده‌ایم و علاوه بر آن اعتمادی نداریم. سوم این که اکنون دلیلی برای انجام این کار نمی‌بینیم، زیرا وقت و تلاش زیادی را

صرف آن کرده‌ایم و آنها را به جایی رسانده‌ایم که توهم غنی‌سازی صفر در ایران را کنار بگذارند، بنابراین چه دلیلی دارد چیز کمتری را بپذیریم.

* ولی آیا محدودیت‌هایی را برای میزان غنی‌سازی خواهید پذیرفت؟

درباره این مساله با آنها صحبت خواهیم کرد. راه‌های مختلفی وجود دارد. محدودیت‌ها به نوبه خود هدف نیست. هدف اطمینان از این است که این برنامه برای مقاصد صلح‌آمیز است و این به وضوح اعلام شده است. هدف رفع نگرانی‌ها نیست، بلکه اطمینان از این است که این برنامه برای مقاصد صلح‌آمیز است. به روش‌های مختلفی می‌توان این کار را انجام داد. ما درباره این روش‌ها صحبت خواهیم کرد و به یک توافق در این زمینه خواهیم رسید، زیرا این باید مورد توافق دوجانبه قرار گیرد. ما معتقدیم که می‌توان به یک توافق رسید.

اکنون بیا به سراغ مساله دوم یعنی راکتور اراک برویم. ما گزینه‌ای را ارائه کردیم. همه برنامه‌هایی که ایران دارد ابتدا از غرب درخواست شده بود و آنها درخواست ما را رد کردند و پس از آن ما به فن‌آوری خود تکیه کردیم. ما نمی‌خواستیم در ساخت همه این راکتورهای تحقیقاتی از صفر شروع کنیم. ما می‌خواستیم از فن‌آوری آن استفاده کنیم. همه دوست دارند از فن‌آوری پیشرفته استفاده کنند. ولی این فن‌آوری از ما دریغ شد و این نقض معاهده ان.پی.تی بود زیرا این معاهده کشورها را ملزم می‌کند که انرژی برای مقاصد صلح‌آمیز تولید کنند. این فقط یک حق نیست یک الزام است. یک وظیفه است. بنابراین آنها، یعنی همه کشورهای غربی حداقل در 22 سال گذشته - از سال 1990 - معاهده ان.پی.تی را نقض کرده‌اند. متأسفانه هیچ‌گونه قضاوت رسمی درباره نقض این معاهده وجود ندارد، زیرا ماده‌های مختلف آن تحت هیچ مکانیزم نظارتی قرار ندارند. در حالی که باید اینطور باشد، زیرا معاهده ان.پی.تی بر سه ستون استوار است و یکی از آنها استفاده صلح‌آمیز و دیگری منع اشاعه و خلع سلاح هسته‌ای است. بیا به درباره خلع سلاح صحبت نکنیم، زیرا سوابق آن چندان قابل توجه نیست.

ایران راکتور آب سبک دریافت نکرد. ما مجبور شدیم با اطلاعاتی که داشتیم سرمایه‌گذاری را آغاز کنیم. این به این مفهوم نیست که ما یک راکتور آب سنگین می‌خواستیم، چون می‌توان از آن پلوتونیوم استخراج کرد. دلیل آن این بود که در زمانی که کار را آغاز کردیم این تنها فن‌آوری بود که در دسترس ما قرار داشت.

مذاکرات برنامه هسته‌ای ایران نمرده است

وزیر امور خارجه در گفتگو با شبکه خبری سی‌بی‌اس هم گفت که مذاکرات درباره برنامه هسته‌ای ایران نمرده، اگرچه ایران از دور جدید تحریم‌های وزارت خزانه‌داری آمریکا عصبانی است.

ظریف با اشاره به اقدام وزارت خزانه داری آمریکا که روز پنج شنبه فهرست سیاهش علیه شرکت‌ها و افراد ایرانی را گسترش داد، گفت که این اقدام بسیار اشتباهی بود که او را "غمگین" کرده است.

وی افزود: ما به طرح اقدام و اجرای توافق ژنو متعهدیم، ولی معتقدیم که برای این کار تمایل هر دو طرف لازم است.

این پروسه از مسیر خارج شده است، ولی نمرده است. ما در تلاشیم آن را در مسیر قبلی قرار دهیم و این مسیر را اصلاح کنیم و مذاکرات را ادامه دهیم، زیرا معتقدم پای منافع زیادی برای دو طرف در میان است.

ظریف در بخش دیگری از این گفتگو در پاسخ به سؤال خبرنگار درباره رابرت لوینسون، مامور پیشین اف‌بی‌آی که واشنگتن مدعی است در ایران گم شده است و آسوشیتدپرس گزارش داد که از طرف آژانس اطلاعات مرکزی آمریکا (سیا) برای جمع‌آوری اطلاعات به ایران سفر کرده بود، گفت: من از جای او خبر ندارم. آنچه ما می‌دانیم این است که وی در ایران زندانی نشده است.

ظریف گفت که اگر لوینسون پیدا شود، ایرانیان درباره این که آیا او را به آمریکا باز می‌گردانند "مطمئن گفتگو خواهند کرد".

وزیر امور خارجه ایران ادامه داد: هر احتمالی وجود دارد، اما من می‌گویم که ما ردي از وي در ایران ندیده‌ایم.

* ولی اکنون؟

ما نمی‌توانیم زمان را به 20 سال پیش برگردانیم و از ایران بخواهیم از شر پروژه‌ای که سرمایه‌گذاری انسانی و مادی گسترده‌ای روی آن صورت گرفته است، خلاص شود. اما روش‌های مختلفی برای اطمینان از این وجود دارد که این راکتور منحصراً صلح‌آمیز

باقی خواهد ماند، زیرا این هدف ما ست. روش‌های مختلفی وجود دارد برای این که مطمئن شویم می‌توانیم به ایزوتوپ رادیویی دست یابیم. ما امروزه هم نمی‌توانیم ایزوتوپ رادیویی را از بیرون تهیه کنیم، بنابراین باید خودمان آن را بسازیم.

* بنابراین اگر راهی وجود داشته باشد که ایزوتوپ رادیویی بسازید و نگرانی‌ها درباره بازآوری پلوتونیوم را رفع کنید ...

درباره راکتورهای آینده، اگر آنها روش‌هایی را در اختیارمان بگذارند که نیازهایمان را برطرف کنیم اشکالی ندارد. درباره راکتور فعلی، باید درباره روش‌های علمی مختلف و حل این مساله گفتگو کنیم و ما آمادگی حل این مساله را داریم. این را به صورت مکتوب می‌نویسیم و همیشه به قول‌هایمان عمل خواهیم کرد. ما قول دادیم که مساله اراک را حل کنیم و مساله اراک را حل خواهیم کرد.

بیا بید به سراغ مساله سوم برویم: فردو. اگر در ایران بنشینید و کسانی را ببینید که نگرانی‌هایی درباره فردو دارند، تنها نتیجه‌گیری که می‌توانید به آن برسید این است که آنها می‌خواهند به شما حمله کنند. اهمیت فردو در چیست؟ فردو تاسیساتی است که به طور روزانه تحت بازرسی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار دارد. روزانه! بنابراین ما نمی‌توانیم کاری در فردو انجام دهیم. تنها تفاوت فردو با تاسیسات غنی‌سازی در نظارت این است که به فردو نمی‌توان حمله کرد. بنابراین اگر پافشاری کنید که ما باید فردو را برچینیم یا کاری با فردو انجام دهیم، این یعنی کسی قصد حمله نظامی دارد و من باید بگویم که حمله نظامی نقض اساسی‌ترین اصول قوانین بین‌الملل است. منظورم این است که چنین کاری مبنای مذاکره نیست. من نباید مذاکراتی را قبول کنم که مبنای آن نقض قوانین بین‌الملل است. چه برسد به منافع ایران. بنابراین آنها من را مجبور می‌کنند مساله‌ای را بررسی کنم که به صورت اساسی غیرمنطقی است.

* باز هم راهی برای رفع این نگرانی وجود دارد ...

راه‌هایی برای رفع نگرانی وجود دارد، زیرا ما نمی‌خواهیم این برداشت را ایجاد کنیم که ایران یک برنامه تسلیحاتی دارد. این به نفع ما نیست. ما سیاست ابهام را دنبال نمی‌کنیم؛ این قصد ما نیست. ما سیاست شفاف‌سازی را دنبال می‌کنیم، این که به دنبال سلاح هسته‌ای نیستیم. اگر شما ما را یک کشور مذهبی می‌دانید پس حداقل مبنا و اساس پایه‌گذاری یک کشور مذهبی را به رسمیت بشناسید. عالی‌ترین اصل در یک کشور مذهبی این است که وقتی عالی‌ترین مجتهد آن کشور فتوایی را صادر می‌کند، این فتوا قابل نقض نیست. فتوا این است که تسلیحات کشتار جمعی خلاف اصول اسلامی و حرام هستند. بنابراین این ابهامی را باقی نمی‌گذارد. ما آماده‌ایم که این شفافیت را عملی کنیم، زیرا ما علاقه‌ای به باقی گذاشتن هیچ ابهامی نداریم. ولی ما هیچ چیزی را که به ما تحمیل شود نخواهیم پذیرفت. ما قصد داریم درباره همه مسائل در چارچوب توافق ژنو مذاکره کنیم، ولی بر اساس اصل برابری و احترام متقابل. ما آماده‌ایم خود را جای شما بگذاریم و در عین حال از شما می‌خواهیم به محدودیت‌های ما احترام بگذارید. از ما نخواهید که به شما یک تحلیل اقتصادی از این که چرا غنی‌سازی در ایران امکان‌پذیر است، بدهیم زیرا این درباره ما صدق نمی‌کند. قابلیت اقتصادی برای ما مساله نیست، مساله اصلی برای ما فقدان (فناوری) است. وقتی دسترسی به چیزی ندارید، مشکل مالی مطرح نیست.

* مایلیم به سراغ مسائل منطقه‌ای بروم. من مطمئنم که شما به عنوان وزیر امور خارجه تحولات سوریه را دنبال می‌کنید. یک علاقه روزافزون به این که آیا ایران آماده کار کردن با سایر کشورها از طریق پروسه تحت حمایت روسیه و آمریکا در ژنو برای رسیدن به یک انتقال سیاسی در سوریه است یا خیر، وجود دارد. مثالی برایتان می‌زنم: در تاریخ 21 نوامبر نمایندگان ایران، عربستان، روسیه و آمریکا با ولری آموس، معاون دبیرکل سازمان ملل در امور انساندوستانه دیدار کردند تا درباره امدادرسانی احتمالی گفتگو کنند. بنابراین این سؤال برایم پیش آمده است که آیا ایران آمادگی دارد در یک پروسه گسترده‌تر شرکت کند که می‌تواند یک کریدور کمک‌های انساندوستانه را به مرکز حمص باز کند یا خیر و این که چه گام‌های دیگری امکان‌پذیر است؟

بگذارید تلاش کنم سؤالات مختلف را جواب دهم. اول درباره ژنو 2؛ ما با صراحت گفته‌ایم که ایران معتقد است راه‌حلی نظامی برای سوریه وجود ندارد. گرچه این ممکن است کاملاً آشکار باشد، فکر نمی‌کنم همه بازیکنان منطقه این را باور داشته باشند.

* آیا بشار اسد این را باور دارد؟

اسد معتقد است که در نهایت به یک راه‌حل سیاسی نیاز است. ولی من معتقدم که کسانی که خواستار اقدام نظامی آمریکا هستند از این که آمریکا تصمیم گرفت در چارچوب قوانین بین‌الملل عمل کند و نه خارج از آن، ناامید شدند. آنها خواستار یک راه‌حل نظامی بودند، ولی ما همگی امیدواریم که همه عقلشان سر جایشان بیاید و این حقیقت را که راه‌حل نظامی وجود ندارد درک کنند. ما به یک راه‌حل سیاسی نیاز داریم. ما گفته‌ایم که اگر دعوت شویم، در ژنو 2 شرکت خواهیم کرد و به رسیدن به آن راه‌حل سیاسی علاقه‌مندیم.

* آیا ژنو 1 (توافق 2012 که خواستار انتقال سياسي است) را به عنوان آغاز این پروسه می‌پذیرید؟

ما هیچ پیش‌شرطي را قبول نخواهیم کرد، نه به این دلیل که با چیزی مشکل داریم، بلکه به عنوان یک اصل. ما معتقدیم که لزومی ندارد ایران پیش‌شرطي را قبول کند، زیرا اگر بخواهید ایران نقش مثبتی ایفا کند آنگاه ایران را دعوت خواهید کرد. اگر نخواهید ایران نقش مثبتی را ایفا کند و آنجا باشد، آنگاه کسی دنبال دعوت شدن نیست. بنابراین من به دنبال دعوت شدن نیستم. بدون شک هیچ پیش‌شرطي را نخواهم پذیرفت.

ما همگی می‌دانیم که توافقی در ژنو باید صورت گیرد و این توافق باید یک توافق سوری باشد. بقیه نمی‌توانند برای سوری تصمیم بگیرند. بقیه تنها می‌توانند یک راه‌حل سوری را بر مبنای موافقت مردم سوری تسهیل بخشند. من معتقدم در نهایت بهترین راه برای پایدار کردن این موافقت از طریق صندوق‌های رای است و ما نباید از صندوق‌های رای بترسیم. من نگران این هستم که کسانی که به اصول دموکراتیک اعتقاد داشتند نگران نتیجه انتخابات هستند و در تلاشند پیش شرط‌هایی را مطرح کنند.

ما معتقدیم که باید نگرانی‌های همه طرف‌های دخیل را در نظر بگیریم. اگر می‌خواهید بیانیه‌های سیاسی ابراز کنید، این یک مساله است. ولی اگر می‌خواهید به انسان‌هایی که در بخش‌های مختلف سوری هستند و تحت محاصره یک طرف یا طرف دیگر قرار دارند کمک کنید، باید مکانیزم‌هایی را پیدا کنید که قابل اجرا باشد.

* بگذارید سؤالی را صریحا بپرسم: برخی افراد می‌گویند که آشکار است که روحانی و ظریف اختیار مذاکره درباره پرونده هسته‌ای را دارند ولی پرونده منطقه‌ای در دستان سایرین به ویژه سپاه پاسداران قرار دارد. پاسخ شما چیست؟

من مخالفم. در ایران تصمیم‌گیری درباره امور خارجی پروسه‌ای است که با اتفاق نظر همراه است. رهبری ایران و شورای عالی امنیت ملی ایران در همه مسائل دخیل هستند و رئیس‌جمهور بازیکن اصلی است، ولی این کار را با موافقت رهبری انجام می‌دهد. بنابراین من با حرف شما موافق نیستم. دولت در همه مسائل سیاست خارجی اختیار دارد، ولی طبق قانون اساسی، این اختیار در چارچوبی قرار دارد که باید از سطوح مختلف گفتگوها و مشورت‌ها رد شود و ما بر اساس احترام به قوانین این کشور که محدوده‌های خاصی از اختیار را ایجاد می‌کند، این سطوح را پشت سر می‌گذاریم.

* من این سؤال را تا حدودی به دلیل اظهارات سردار جعفری که هفته گذشته شخصا از شما انتقاد کرد و این دیدگاه را تقویت کرد که دو دیدگاه، دو گروه و دو پرونده وجود دارد، مطرح کردند.

من معمولا سعی نمی‌کنم به اظهاراتی که در خارج از چارچوب سخنرانی‌ها و اظهاراتم مطرح می‌شود پاسخ دهم و نمی‌خواهم بدون درک کل متن این اشتباه را مرتکب شوم و درباره اظهارات فرد دیگری اظهار نظر کنم. من به اظهارات و دیدگاه‌های سردار جعفری احترام می‌گذارم و این انتظار را دارم که در دیدگاهش با من تفاوت‌هایی وجود داشته باشد. نه دیدگاه‌هایی که من مطرح می‌کنم، نه دیدگاه‌هایی که او مطرح می‌کند، دیدگاه‌های رسمی دولت ایران یا سازمان‌هایی که ما نماینده آن هستیم، نیست. ما سخنرانی‌هایی می‌کنیم و دیدگاه‌هایمان را مطرح می‌کنیم و بعد پروسه‌ای بر اساس ایجاد اتفاق نظر جمعی آغاز می‌شود که ما در آن به مناظره و گفتگو و گاهی مناظرات داغ می‌پردازیم و پس از آن به یک اتفاق نظر جمعی می‌رسیم که به آن متعهد خواهیم بود و بر اساس آن مسئولیت‌هایی خواهیم داشت.

* مایلم درباره تغییر مسیر تاریخ مدرن که شما در حال گذران آن هستید، صحبت کنم. توصیفی که هنری کیسینجر (وزیر امور خارجه پیشین آمریکا) برای آن ارائه کرده این است برای این که این چرخش اتفاق بیفتد ایران باید یک ملت باشد، نه یک آرمان. باید مانند ملتی عمل کند که منفعی دارد، به دنبال احترام است، به دنبال برابری است، نه به صورت یک جنبش انقلابی که باعث ناآرامی سایرین می‌شود. بگذارید صریحا از شما بپرسم: آیا ایران امروزه یک ملت است یا یک آرمان؟

من معتقدم دوگانگی غلط است، مخصوصا وقتی از جانب آمریکا باشد. من از شما می‌پرسم: آمریکا یک ملت است یا یک آرمان؟ شما رفتار آمریکا را چگونه توصیف می‌کنید؟ آیا آمریکا تنها یک کشور است یا هدفی دارد؟ آرمان‌هایی دارد؟ باید در چارچوب درست به این مساله نگاه کرد. من معتقدم که همه کشورها آرمان‌ها و منفعی دارند. به عقیده من دوگانگی بین منافع و آرمان‌ها وجود ندارد. معتقدم که آمریکا منافع و آرمان‌هایی دارد. به عقیده من آرمان‌ها و منافع یکدیگر را پوشش می‌دهند، نه این که از هم فاصله بگیرند. ولی ایران به اصول قوانین بین‌الملل متعهد است. ما به دنبال ایجاد اختلال در هیچ دولتی نیستیم. ما به دنبال دخالت در امور داخلی هیچ کشوری نیستیم.

ایمینی همسایه‌های ما، حکم ایمینی و ثبات خودمان را دارد. معتقدیم که به یک محیط امن و آرام نیاز داریم تا بتوانیم پیشرفت کنیم. ما معتقد نیستیم که تنش به نفع ماست. بنابراین اگر شما این را تعریف یک ملت می‌دانید، پس ما یک ملتیم. ولی اگر می‌خواهید یک دوگانگی بین آرمان‌ها و منافع ملی ایجاد کنید، فکر می‌کنم قبولاندن این پیشنهاد پیش از قبولاندن آن به ایران در آمریکا هم دشوار باشد.

* به هر حال ما خود را یک ملت خارق‌العاده می‌دانیم.

ما هم همین‌طور.

* ساده بگویم، هفته گذشته در ابوظبی و دبی نگرانی‌هایی را درباره آنچه اقدامات بی‌ثبات‌کننده ایران تلقی می‌شود شنیدم. این مردم را نگران کرده است. آیا همان‌طور که می‌خواهید درباره اهداف هسته‌ای ایران به سایرین اطمینان دهید، بررسی‌های مشابه و اعتماددهی‌های مشابه را در زمینه این مسائل منطقه‌ای نیز خواهید پذیرفت؟

بررسی را نخواهم پذیرفت. ولی در مقاله‌ای که در روزنامه عربی الشرق‌الاولی نوشتم پیشنهاد برقراری یک طرح همکاری و امنیت بین‌المللی را دادم. معتقدم که ما باید مدت‌ها پیش این کار را می‌کردیم. وقتی قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل که به جنگ ایران و عراق پایان داد نوشته می‌شد، به درخواست ایران در 26 سال پیش این پیشنهاد داده شد که امنیت منطقه‌ای در راس قرار گیرد. ما معتقدیم که اگر این اتفاق می‌افتاد، اکنون با دو فاجعه در عراق (حمله عراق به کویت و جنگ عراق که با حمله آمریکا در سال 2003 آغاز شد) روبرو نبودیم. یک فاجعه یعنی جنگ ایران و عراق کافی بود. بنابراین معتقدیم که اقدامات اعتمادساز، گفتگو و همکاری بین کشورهای منطقه نه فقط لازم، بلکه غیرقابل اجتناب هم هست. همه ما به آن نیاز داریم. همه ما باید سر عقل بیاییم. نمی‌توانیم همسایگانمان را خودمان انتخاب کنیم. امنیت می‌تواند از طریق همکاری در بین ما حاصل شود. امنیت را نمی‌توان خرید. نمی‌توانیم به قیمت ناامن کردن سایرین به امنیت دست یابیم. من (در اوایل ماه دسامبر) ملاقات‌های خوبی با رهبران کشورهای حاشیه خلیج فارس داشتم. معتقدم که همگی در این زمینه توافق داریم که آنچه در ژنو اتفاق افتاده است برای آینده ما خوب است و به ضرر کسی نیست. دلیلی برای نگرانی کسانی که ابراز نگرانی کرده‌اند، نمی‌بینیم. همه آنها با من صحبت کرده‌اند و گفته‌اند که از این مساله استقبال می‌کنند.

* در عین حال نگرانی‌های بزرگی را هم مطرح کرده‌اند.

من با یک کلام با دشمنان و دوستان صحبت می‌کنم. ما در خلیج فارس و در میان کشورهای منطقه به امنیت و همکاری نیاز داریم. نگرانی‌ها باید حل شود و ما به عنوان قویترین کشور منطقه آماده‌ایم.

* سوال آخر: هفته گذشته با شنیدن اظهارات کوهن و تلاش‌های گسترده مقامات کنگره آمریکا برای اعمال تحریم‌های جدید، حتما احساس کرده‌اید که این پروسه در حال از دست رفتن است. به رابین رایت (گفتگو با مجله تایم در هفته گذشته) گفتید که اگر تحریم‌های جدیدی اعمال شود، کل توافق خواهد مرد.

این جوابی در پاسخ به سؤال او بود.

* ولی من می‌خواهم بیرسم به برخی افراد در ایران و آمریکا که ممکن است از مردن این پروسه خوشحال شوند چه خواهید گفت.

به آنها می‌گویم که روش‌هایی که انتخاب کردند اشتباه بود و باید اکنون به مسیر درست فرصتی بدهند. آنها تحریم‌ها را امتحان کرده‌اند. آنها فشار را امتحان کرده‌اند. تنها نتیجه‌اش 19 هزار سانتریفیوژ و بی‌اعتمادی مردم ایران نسبت به آمریکا است، زیرا آمریکا استانداردهای دوگانه و فشار را بر مردم ایران تحمیل کرده است. همه روش‌هایی که آنها امتحان کرده‌اند اشتباه است. آنها می‌گویند که دیپلمات‌ها معمولا پس از امتحان کردن روش‌های غلط، روش‌های درست را امتحان می‌کنند. سیاستمداران همه راه‌های غلط را امتحان کرده‌اند. اکنون زمان آن است که اجازه دهند مسیر درست پیش برده شود؛ حداقل فرصتی برای پیشرفت به آن بدهند.

* این مرحله از تاریخ که شما در حال گذر از آن هستید بسیار بزرگ است. من فکر می‌کنم ما به یک دو راهی رسیده‌ایم و من امیدوارم همه اهمیت تاریخی این پروسه را درک کنند. این می‌تواند مسیر روابط ما با غرب را تغییر دهد.

ناراضایتی ایران از اقدامات اخیر آمریکا

وزارت امور خارجه با انتشار اطلاعیه‌ای، گفتگوی تلفنی دکتر محمدجواد ظریف با جان کری وکاترین اشتون را تأیید کرد. اداره کل دیپلماسی رسانه ای وزارت امور خارجه درباره تماس تلفنی وزیر امور خارجه آمریکا با محمد جوادظریف، وزیر خارجه کشورمان اعلام کرد: پیرو تحولات اخیر در زمینه اجرای اقدام مشترک، وزیر خارجه آمریکا با ظریف تماس تلفنی داشت و وزیر امور خارجه کشورمان مراتب نارضایتی ایران را اعلام کرده است. در این اطلاعیه آمده است: ظریف در همین زمینه با اشتون هم تبادل نظر کرده است.

اشتون: مذاکره با ایران از سر گرفته می‌شود

«کاترین اشتون» نماینده عالی اتحادیه اروپا در امور خارجی دیروز گفت انتظار دارد مذاکرات فنی میان نمایندگان ایران و گروه 5+1 به زودی از سر گرفته شود.

به گزارش فارس، وی افزود: من به وزیران (خارجۀ اتحادیه اروپا) در مورد ایران و وضع فعلی این موضوع توضیح خواهم داد. مذاکرات فنی مجدداً آغاز خواهد شد. می‌دانید که اغلب جزئیات را مرتب کردیم، اما یکی دو موضوع در مورد نحوه اجرا مانده است که باید به دقت در مورد آن فکر و روی آن کار کنیم. دستیابی به توافق یک مساله و اجرای آن مساله دیگری است که ضرورت دارد کارشناسان بر روی آن کار کنند. اشتون در مورد نیمه‌کاره ماندن دور قبلی مذاکرات فنی که در وین برگزار شد، گفت: به همین دلیل تیم ایرانی برای برخی مشورت‌ها بازگشت، اما من با وزیر خارجه ایران -در تماس بودم و ایرانی‌ها هم با ما در تماس بودند. منتظر آن‌ها بمانیم تا خیلی زود بار دیگر کارها را آغاز کنیم.

عراقچی با اشتون دیدار می‌کند

سیدعباس عراقچی، عضو ارشد تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران امروز با کاترین اشتون، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا دیدار و گفتگو می‌کند.

به گزارش ایسنا، عراقچی که برای شرکت در نشست بنیاد کوربر و دیدار با مقامات این کشور به آلمان رفته بود دیشب عازم بروکسل شد. معاون وزیر خارجه کشورمان در آلمان با قائم مقام وزارت خارجه و مسئول امور خاورمیانه، آمریکایی لاتین و آفریقا وزیر امور خارجه آلمان دیدار و درباره مسائل دوجانبه و مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 گفتگو و تبادل نظر کرد. وی قرار است 8 صبح ۱۰ روز به وقت محلی (10:30 به وقت تهران)، در دیدار با اشتون در بروکسل، آخرین موضوعات مربوط به مذاکرات هسته‌ای ایران و 5+1 و توافق ژنو را بررسی کند.

نشست شورای وزیران اتحادیه اروپا دیروز در بروکسل به ریاست کاترین اشتون رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا با محوریت ایران، اوکراین و سوریه آغاز شد. در ابتدای این جلسه شورای وزیران خارجه اتحادیه اروپا درباره مساله هسته‌ای ایران با یکدیگر گفتگو کردند. اشتون هم وزیران خارجه این اتحادیه را در جریان آخرین روند تحولات برنامه هسته‌ای ایران گذاشت. وی درباره آخرین نشست کارشناسی میان ایران و 5+1 که در روزهای نهم و سیزدهم دسامبر برگزار شد، گزارشی ارائه کرد. برنامه اقدام مشترک مورد توافق شده در مذاکرات نوامبر در ژنو یکی دیگر از مسائل مورد گفتگوی این شورا بود.